

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

[Göteborg]

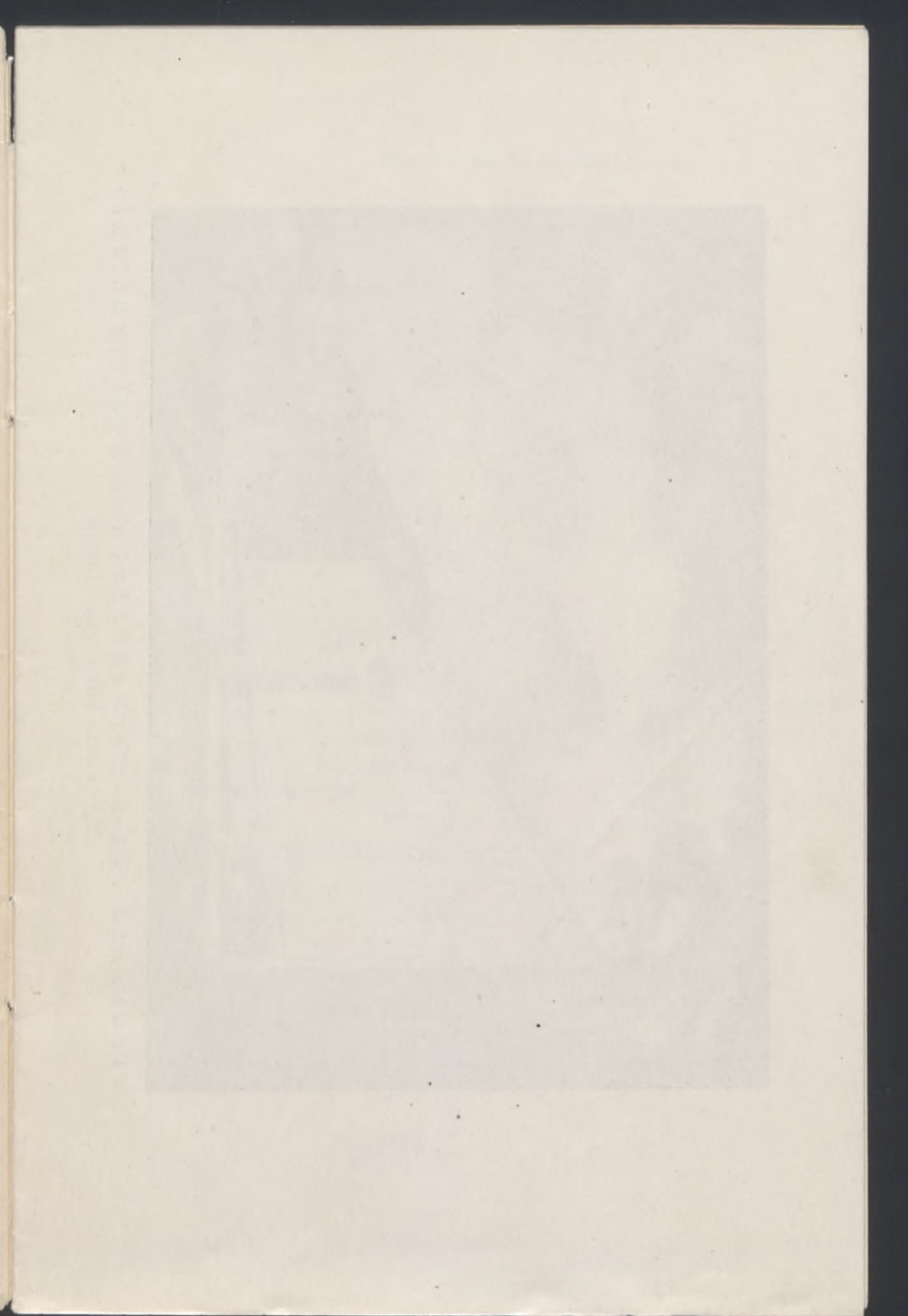
(M.) Anta
Sr.

JUBILEUMSUTSTÄLLNINGEN
8 MAJ I GÖTEBORG 1923 30 SEPT.

UTSTÄLLNING AV
KONSTHANTVERK OCH KONSTINDUSTRI

Sr. 38/274

BYGGNADEN FÖR KONSTHANTVERK OCH KONSTINDUSTRI
FASAD MOT STORA GÅRDEN.

Särtryck ur Svenska Dagbladet 3 sept. 1922.

[Lindqvist, Märta]

ETT TEMPEL ÅT
SVENSK KONSTFLIT
PÅ GÖTEBORGSUTSTÄLLNINGEN

GÖTEBORG 1922
GÖTEBORGS LITOGRAFISKA AKTIEBOLAG

MEDAN GÖTEBORGSUTSTÄLLNINGENS jättekomples småningom trollos fram till verklighet med stora konturer och väldiga ytor, växa även detaljerna upp, den ena efter den andra, för att var och en slutligen fylla ett betydelsefullt rum i det storartade helhetsintrycket. Det betecknande för denna utställning synes bli vad man skulle kunna kalla frånvaron av döda punkter, av utställningsschablon. Livets och utvecklingens ande inspirerar skapandet av detta monument över svensk kultur.

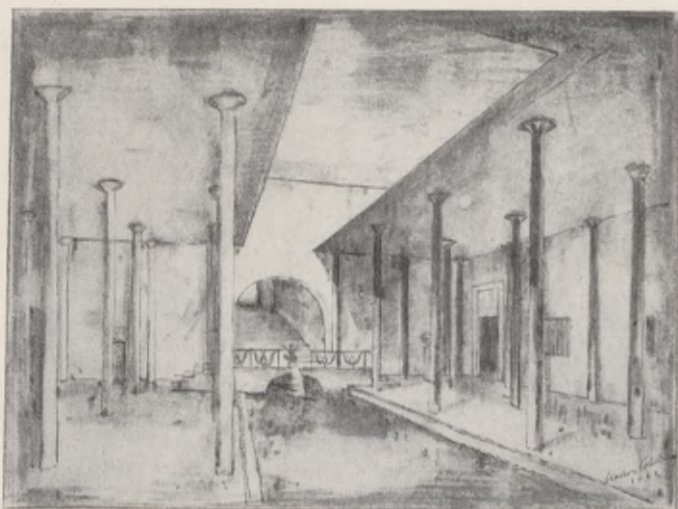
Detta blir måhända på ett alldeles särskilt sätt fallet med den konstindustriella avdelningen av utställningen, vars ändamål kan sägas vara att ge en levande bild av modernt svenskt konsthantverk från det sista decenniet — ungefärligen det nya som blivit till efter Baltiska utställningen. Här skall man förgäves leta efter stereotypen "utställningsföremål" av den verklighetsfrämmande paradtypen — meningen är att visa en samlad ögonblicksbild av den svenska produktionen, just sådan den nu ter sig, kvintessensen av det bästa och starkaste som svenskt konsthantverk och svensk konstindustri för närvarande kunna prestera. Och expositionen tillrättlägges med sikt på det praktiska — vad som här framvisas är levande, tidstypiskt, lämpat att assimileras med svenskt liv och verkande, handelsdugligt med ett ord.

Grate's relief.

Kring detta av yttersta aktualitet präglade utställningsmaterial sluter sig en yttre ram, som man har all anledning tro skall bli sällsynt värdig och vacker, intimt harmonierande med utställningens art och innebörd. Dess stora huvuddrag har vice ordföranden och kommissarien i konstindustriella utskottet, intendenten Erik Wettergren, låtit Svenska Dagbladet i en intervju taga del av, så långt de hittills hunnit utformas. I detta sammanhang kan erinras om att utskottets ordförande är dr. Axel Nilsson, samt att konstindustriella utställningen har sin egen arkitekt — Hakon Ahlberg — vilken arbetar i samråd med utställningsarkitekterna, konsortiet Ares i Göteborg.

Konstindustriella utställningens byggnader ha erhållit ett synnerligen vackert läge vid stora huvudgården mellan den lilla sjön och bergslutningen där bakom. För att icke göra intrång på ett vackert trädbestånd på området i fråga har man ordnat byggnaderna så som av planritningen framgår med en kvadratformig byggnad längst fram, vilken medelst trappor förenas med en långsträckt byggnad där bakom, som nästan döljes av träden. Den förstnämnda byggnaden anslås till gruppställningar av textilier, bokkonst, glas, fajans och porslin samt ädla och oädla metaller. Den andra byggnaden upptages helt och hållet av rumsin-

Gården med bassängen i främre utställningsbyggnaden.

teriörer, där det alltså förnämligast blir möbelkonsten, som kommer att exponeras.

Exteriören visar en enkel, slät fasad mot sjön med vacker, obruten linje. Fasaden är indelad i fält med stuckreliefer, utförda av den unge skulptören Eric Grate och framställande symboler av grenar av svenskt konsthantverk. Framför huset utbreder sig en terrass med bänkar och ett par fontäner av gjutjärn. De ha utförts av arkitekterna Hult och Bolin och framkommo vid den i våras av Näfvevarn genom Svenska slöjdföreningen anordnade tävlingen. Det är ett par smäckra kolonner, uppbärande skålar, som till omväxling även kunna fyllas med olja, i och för illumination om kvällarna.

Rummen i första byggnaden äro grupperade kring en delvis överbyggd gård med en i dess mitt placerad bassäng, som ligger under bar himmel och vid ena änden prydes av

Trappan till övre byggnaden.

en fontän av Milles, föreställande en kvinna, ridande på en delfin. Taket uppbäres av luftiga pelarrader; i övrigt prydes det vackra rummet av reliefer över dörrarna, utförda av skulptören Nils Enberg.

Från detta husets centrum kommer man in i ett förrum, som torde bli av en egendomligt ståtlig verkan. Det är tämligen mörkt; över detsamma välver sig en av Einar Forseth utförd guldmosaik, och mitt på golvet tronar en delvis förgylld järnurna efter modell av Eric Grate, avsedd att symbolisera järnhanteringen och beställd av Bergslagens aktiebolag.

Passerar man från detta förrum genom den nyss omtalade gården och stiger uppför den med freskomålningar av Jurgen Wrangel smyckade trappan vid dess andra ände, kommer man upp till ett åttkantigt rum, smyckat av figurer i relief på väggarna, framställda i oglacerat, delvis målat lergods och symboliserande de olika vindarna. Deras mäs-

NORDAN

W. J. ...
22

The main body of the page contains several paragraphs of text that are extremely faint and illegible. The text is arranged in a standard block format, with some lines appearing to be indented. The overall appearance is that of a document where the original text has been significantly faded or is a very light watermark.

Textilhallen.

tare är skulptören Ivar Johnsson. I mitten av octogonen står en liten fontän av kristall, utförd på Orrefors och komponerad av konstnären E. Hald i samråd med byggnadens arkitekt.

Åter stiger man uppför en trappa med målade glasfönster på ömse sidor. Det blir Forseth och möjligen ännu ett par andra konstnärer, som skola göra ritningarna till dessa. Trappan mynnar i en stor kupolsal, och hela huset är byggt så, att man nedifrån förrummet ser tvärs igenom byggnaden ända upp i kupolsalen — ett ståtligt och skönt perspektiv. Och är man känslig för det symboliska — och det är man i Sverige för närvarande, det röjes ej minst i vissa av huvudstadens större byggnadsverk — skall man ej kunna undgå att märka den omgivande symbolismen under den nu beskrivna vandringen tvärs igenom denna byggnad — förrummets pompösa, massiva prakt, tungt som jordens stoft,

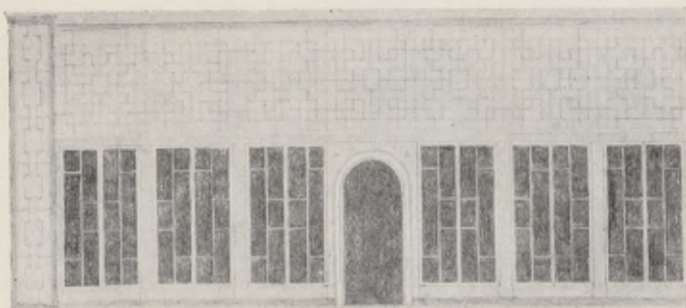
En vägg i utställningsrummet för glas.

gården med sitt glittrande vatten, octogonen, där alla luftens väder blåsa kring väggarna, och slutligen trappan med sina fönster som glöda som eldslågor.

Kupolsalen dekoreras al secco, men om detaljerna är ännu ingenting bestämt. Den öppnar sig mitt emot trappan utåt berget på andra sidan, och framför sig har man en damm med en fontän, där en liten förgylld triton, ett verk av Grate, sprutar vatten ur munnen.

Återgå vi nu på vår fantasivandring genom detta konstflitens tempel till den centrala gården där nere, finna vi, som nyss sades, de olika grenarna av svenskt konsthantverk och konstindustri representerade i rummen runt omkring. Till vänster från ingången räknat äro ett par stora rum anslagna åt textilierna. Ett särskilt rum är här upplåtet åt hemslöjden för att tillfyllest betona den grund, på vilken den moderna textilkonsten vilar. Hemslöjdsutställningen blir icke fullständig — i så fall skulle tarvats ett utrymme större än hela det, som nu den konstindustriella utställningen förfogar över — men man bemödar sig att få med ett urval av det mest karaktäristiska och tyngst vägande. Urvalet verkställes av Hemslöjdsföreningarnas riksförbund.

Som motpol till den handarbetade hemslöjden stå de maskinarbetade textilierna, för första gången representerade på en utställning av detta slag, detta beroende på att ett par firmor inlett samarbete med konstnärliga krafter på om-

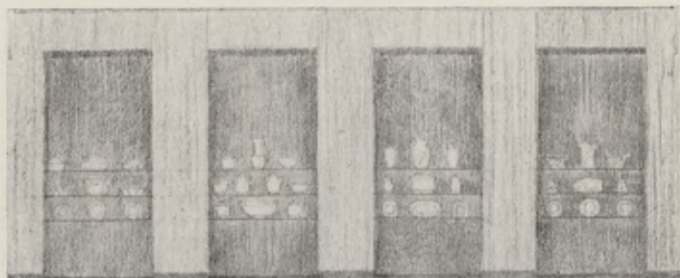

En vägg i rummet för bokband.

rådet i fråga. Slutligen är det största av de tre textilrummen upplåtet åt de handarbetade textilierna av rent modern hållning.

Mitt emot denna avdelning finna vi på andra sidan gården bokkonstens tvenne salar, den första upptagande bokbinderiarbeten, den andra boktryck. Den förra har man originellt nog ordnat som ett bibliotek med väggfasta skåp och ett stort biblioteksbord mitt på golvet med bekväma stolar omkring. Här får man skåda ganska utsökta saker, särskilt exklusiva praktband, men där saknas ej heller de enkla men vackra förlagsband, som inom vissa firmor rönt ett storartat uppsving de sista åren. Boktrycksrummet, överspänt med ett enda stort tunnvalv och med svala vita väggar, gör ett fridfullt och behagligt intryck och bjuder på tryck av olika slag, samlade i montrar på golvet. Här får besökaren ta del av de stora framsteg, som de senaste årens utveckling medfört också på detta område.

Bortom textilavdelningen befinner sig avdelningen för keramik, inrymd i två rum, det första inneslutande finare porslin och fajans, det senare sten- och lergods. I det förstnämnda rummet komma föremålen att ordnas i nischer, var och en med egen belysning, som från nischens tak

En vägg i utställningsrummet för fajans.

faller ned på föremålet, medan publiken utanför rör sig i en något svagare belysning. Sten- och lergodsrummet skall inredas som ett gammalt kök, en gammal hederlig mjölkammare, om man så vill, med hyllor och nischer i de rappade och marmorerade väggarna, där föremålen placeras till beskådande.

Närmast intill keramikavdelningen befinner sig glassalen, vars inredning karaktäriseras av en strängt schematisk ordning. Här komma väggarna att indelas ömsom i inbyggda, öppna montrer med föremålen trappstegsformigt ordnade, ömsom i höga, välvda nischer, i vilka en kolonn uppbär en med blommor fylld urna. På rummets fönstervägg motsvaras montrerna av fönstren, så att de utställda glasföremålen komma att ses mot dagen. Möjligen komma ett par dukade bord att befinna sig i salens mitt.

Mitt emot glas- och keramikrummen ligger på andra sidan trappan och octogonen metallavdelningen, med järnsmide, gjutjärn och mässing upptagande ett rum och de ädla metallerna ett annat. I det förra är det meningen, att föremålen skola befinna sig på låga pallar längs efter väggarna. En del armatur exponeras även här inne. Det kanhända praktfullaste provet på modernt svenskt järnsmide hittills, nämligen gallerdörrarna till Enskede-kyrkogårdens

kapell, ha av Stockholms kyrkogårdsnämnd välvilligt ställts till utställningens förfogande och komma likaså att uppsättas i samma rum. De äro som bekant ritade av arkitekt Asplund och utförda av konstsmiden Petter Andersson i Myra. — I de ädla metallernas rum finner man guld och silver och smycken exponerade i sex från de lackgröna väggarna utspringande montrar, beklädda med guldfärgat råsidan.

Rumsinteriörerna i den bakre byggnaden bli samtliga fullt moderna. Utrymmet till vänster om kupolsalen har fördelats på tvenne av våra största möbelfabriker; till höger om kupolsalen har föreningen Verkstaden fått åtaga sig att planera byggnaden samt ordna ett antal rum. Ritningarna till detta område vilka ännu ej äro definitiva, ha uppgjorts av arkitekterna Melchior Wernstedt och Sigurd Lewerentz, vilka härvid följt en annan plan än arkitekt Ahlberg med det motsvarande området på andra sidan kupolsalen. Medan hr Ahlberg har en sluten byggnad med en gång i mitten, som av planritningen framgår, ha hrr Wernstedt och Lewerentz placerat rummen i Verkstadens område i en lång fil med den tidigare omnämnda bergsslutningen som fond. Rummens fönster ligga åt den berget motsatta sidan och vetta utåt den längs byggnaden löpande gatan, vilken på ena sidan begränsas av den nedanför belägna dungen. Det hela är originellt och verkingsfullt tänkt.

När man genom kuposalens portik stiger ut på nämnda gata, har man mitt framför sig avslutningen på Verkstadens komplex i form av en fyrkantig byggnadskropp. Intill denna tänker man sig placerad på en utspringande kulle den ståtliga byggnad, som avsetts att inrymma Stockholms stads-
husutställning, därest Stockholms stadsfullmäktige antaga staden Göteborgs inbjudan till deltagande i utställningen.

Det skulle ju också vara ganska egendomligt, om landets huvudstad avböjde detta, när riket i övrigt så mångsidigt låter sig representeras.

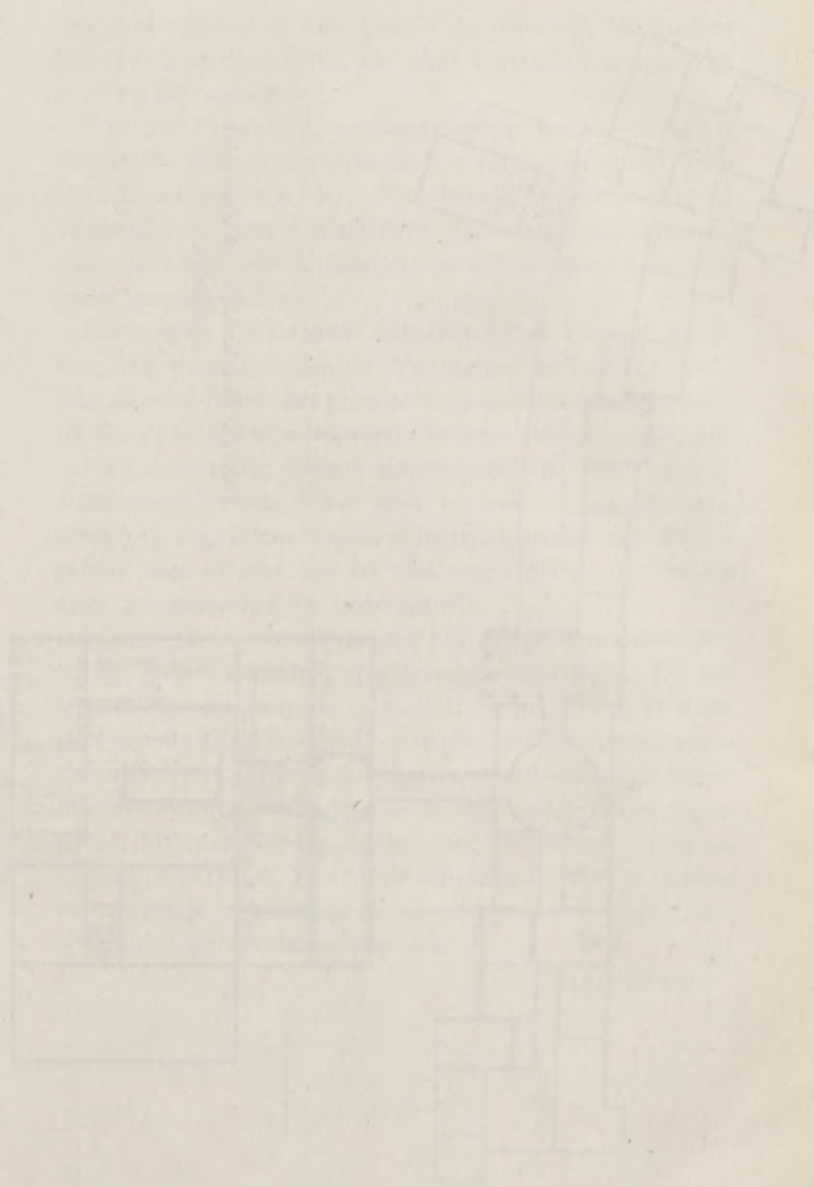
För att återgå till rumsinteriörerna komma dessa att framställa olika typer, avsedda för olika behov och även olika förmögenhetsgrader. Möbelfirmorna komma dels att använda sina egna medarbetare, dels de möbelarkitekter, som gjort den största insatsen på möbelkonstens område under de senaste åren.

Föreningen Verkstadens anhållan om en särskild avdelning har, säger intendenten Wettergren, med glädje beviljats, då man följer den principen att utnyttja alla möjligheter till att bringa konstnärerna i kontakt med fabrikationen.

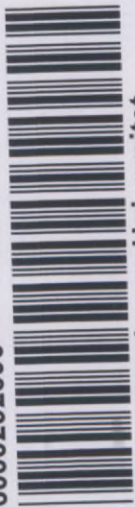
I all dekorerings, både i rumsinteriörerna och i gruppställningsrummen, söker man få fram så många olika rums- och väggbehandlings-, så många material- och teknikkrenar som möjligt för att visa deras effekt och belysa deras användbarhet för hemändamål.

Liksom på konstutställningen blir det på den konstindustriella endast inbjudna, som komma att utställa. Då det är otänkbart att anordna en fullständig utställning av detta slag, är man givetvis angelägen om att åstadkomma en exposition av själva eliten på de olika konsthantverks- och konstindustriområdena, och det bör i detta sammanhang framhållas, att utställningsutskottet med tacksamhet tar emot förslag på personer, som borde inbjudas att delta i denna monumentala uppvisning av svensk hantverks- och industritekniks storartade frammarsch.

Quelqu'une.

6000292090

Göteborgs Universitet

GÖTEBORG 1922
GÖTEBORGS LITOGRAFISKA AKTIEBOLAG

